

Prvi del monografije predstavlja pregled zooantropogenega vpliva pri uničenju gozda na Krasu. V njem se posveti vprašanju komu velja zasluga za pogozdovanje Krasa s črnim borom. Šele uporaba te drevesne vrste je namreč obrodila prve sadove, saj drugim, bolj avtohtonim vrstam, osiromašen teren ni več ustrezal. Meni, da se gozdarjema Josefu Ressleru in Jožefu Kollerju danes pripisujejo prevelike zasluge pri poznavanju primernosti črnega bora za pogozdovanje Krasa. Medtem ko je njuna vloga pri pogozdovanju sicer velika, avtor izpostavlja dva druga, manj znana pobudnika pogozdovanja, to sta Domenico Rossetti in Bartolomeo Biasoletto. Avtor poudarja, da gre razlog za zastoj pri pogozdovanju v prvi polovici 20. stoletja iskati v obeh svetovnih vojnah in italijanski zasedbi. Razvoj gozdarske znanosti po drugi svetovni vojni je vplival na ponovno obuditev pogozdovanja, čeprav se je kmalu pojavilo spoznanje, da to početje ni več potrebno, saj se je gozd po Krasu začel širiti sam. Avtor takole opiše to »romantično« fazo: »... Po letu 1960 je gozd osvajal nekoč že njemu pripadajoče površine, opuščene pašnike, pa tudi travnike. Iz borovih nasadov se je v okolico po naravni poti širil bor, na drugi strani pa so opuščene površine osvajale listnate grmovne in drevesne vrste ...«.

Kdo je torej najbolj zaslužen za vrnitev gozda na Kras? Kot ugotavlja avtor v sklepu, je to sodoben Kraševac, ki je opustil kmetovanje in pašo, začel služiti kruh v nekmetijskem poklicu in se izselil v mesto.

Danes se zdi, kot da je gozd za domačine na Krasu nepotrebna nadloga, saj ga ne smatrajo za del kmetije kot je to značilno drugje po Sloveniji. Poleg tega drevesa ne dosegajo dimenzij, ki bi zagotavljale donosnost gospodarjenja z gozdom.

Perkova monografija ponuja dober vpogled v različne faze vračanja gozda na Kras. Naloga bodočih raziskovalcev pa je, da se trudijo iskati način, kako bi novodobni prebivalci (tudi tisti, ki so se iz urbanih središč tja preselili v iskanju miru in naravne lepote) gozd na Krasu prepoznali kot izjemen naravni vir za čigar vrnitev si je prizadevalo kar nekaj generacij.

Peter Kumer

Andrej Bandelj, Jože Mihelič, Jernej Zupančič:

Zamejska Koroška

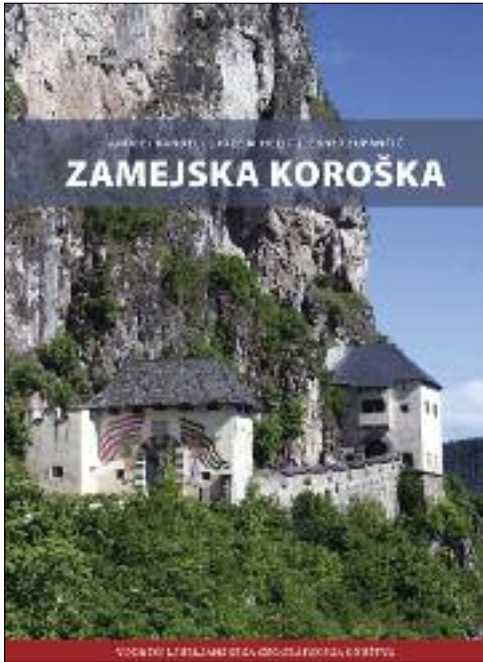
Vodniki Ljubljanskega geografskega društva

Ljubljana 2016: Ljubljansko geografsko društvo, Založba ZRC, 213 strani, ISBN 978-961-254-937-4

Ljubljansko geografsko društvo 32 let od svoje ustanovitve ohranja poslanstvo in s svojimi sodelavci izvaja vrsto dejavnosti s ciljem širjenja in popularizacije geografije med vso zainteresirano javnostjo. Izvedba ekskurzij je najstarejša društvena dejavnost, ki jo skoraj vsako leto pospremi izdaja novega vodnika. Društvo skrbno izbere vodnika, ki pripravi strokovno podkovan in prvovrsten program ter strokovno poročilo, ki služi kot podlaga knjižnemu vodniku.

Knjižni vodnik Zamejska Koroška je nastal po seriji devetih tematskih ekskurzij izvedenih med aprilom 2013 in septembrom 2015. Ekskurzije so vodili Andrej Bandelj, Jože Mihelič in Jernej Zupančič. Kot je navedeno v predgovoru, so bili njihovi avtobusi povsem zasedeni zaradi česar so ekskurzije ohranile sloves društvenih uspešnic. Posamezna poglavja, ki jih je uredil Drago Kladnik, sledijo uniformirani zasnovi, ki vsebuje uvodno poglavje z osnovnim geografskim in zgodovinskim orisom obravnavanega območja, ter podrobnejši opis posameznih lokacij, ki so bile na programu ekskurzije. Posebna odlika vodnika so izvrstne kartografske predstavitev pokrajine, ki jih je pripravila Tanja Koželj. Elementi, ki najbolj pritegnejo k branju, pa so fotografije, ki so jih v večji meri prispevali udeleženci.

Območje, ki ga obravnava vodnik, predstavlja osrednji del slovenskega zamejstva v Avstriji. Bogato besedilo, ki so ga pripravili avtorji, priča o izjemni naravni, zgodovinski in kulturni dediščini. Rdeča nit vodnika so sledovi slovenskega etničnega območja, ki se je pod pritiskom germanizacije skozi zgodovino pomikalo proti jugu.

Avstrijska Koroška izstopa po naravnih lepotah, kjer gre izpostaviti gore in jezera. Za Slovence je najbolj privlačno zimsko obdobje, ko se čez mejo pogosto podajo na eno ali večdnevno smuko. Dobra prometna dostopnost je razlog, da se Slovenci vse pogosteje tudi v poletnem času odpravijo na izlet v to regijo. Tam se lahko posvetijo številnim rekreacijskim dejavnostim ali pa si ogledajo privlačna stara mestna jedra, cerkveno dediščino in razkošne gradove.

Vodnik je izvrstni pripomoček za vse, ki iščejo priložnost za izlet v lastni režiji in si obenem nadejajo obiska manj obljudenih krajev. V knjigi so navedene priporočljive točke za postanke in možni ogledi zanimivosti. Vodnik ponuja poglobljeno spoznavanje tamkajšnjih naselij in pokrajine.

Peter Kumer